

KEHTESTATUD
direktori 19.10.2015
käskkirjaga nr 1-2/2
Muudetud direktori
31.08.2016 KK nr 1-2/15

RAKVERE TÄISKASVANUTE GÜMNAASIUMI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

SISUKORD

ÜLDSÄTTED	3
1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA	5
2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	6
3. ÕPPEKORRALDUS PÕHIKOOLIS	8
3.1 Tunnijaotusplaan põhikoolis.....	8
3.3. Valikainete ja võõrkeelte valik	8
3.2. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine.....	9
3.4. Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused.....	9
4. ÕPPEKORRALDUS GÜMNAASIUMIS	10
4.1. Õpilase õppekoormuse kujundamise põhimõtted.....	10
4.2. Tunnijaotusplaan gümnaasiumis	10
4.3. Ülemineku tingimused kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale	11
4.4. Järgmisesse klassi üleviimine ja kokkuvõttev hindamine	12
4.5. E-õppe korraldus	12
4.6. Hariduslike erivajadustega õppijate õppe korraldus.....	12
4.7. Õppeainete vahelise lõimingu põhimõtted	12
5. VARASEMATE ÕPINGUTE JA TÖÖKOGEMUSE ARVESTAMINE (võta)	13
6. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISEKS JA ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED	15
7. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI.....	16
8. LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD	19
9. ÕPPE- JA KASVATUSE KORRALDUS ÕPILASUURIMUSE JA PRAKTILISE TÖÖ ETTEVALMISTAMISEL	21
10. HINDAMISE KORRALDUS PÕHIKOOLIS.....	23
10.1. Tulemuse hindamine hindega „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine.....	23
10.2. Järelevastamise ja järeltööde sooritamine	23
10.3. Kokkuvõtva hindamise sagedus	23
10.4. Kasutatav hindedüsteem	23
10.5. Põhikooli õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta õpilasele ja vanemale kirjaliku tagasiside andmine	24

11. HINDAMISE KORRALDUS GÜMNAASIUMIS	25
11.1. Tulemuse hindamine hindega „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine.....	25
11.2. Järelevastamise ja järeltööde sooritamine	25
11.3. Hindamise korraldus õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamisel, sealhulgas retsenseerimisel ja kaitsmisel	25
11.4. Kasutatav hindedüsteem	25
11.5. Enne 2014.a sooritatud riigieksami arvestamine koolieksamina (välja arvatud eesti keel, matemaatika ja võõrkeeled).....	26
12. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPELORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD	27
12.1. Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.....	28
13. GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE KORRALDUS	29
14. KARJÄÄRIÕPPE JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE.....	30
15. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS	31
16. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERMISE PÕHIMÕTTED ...	32
17. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	34

RAKVERE TÄISKASVANUTE GÜMNAASIUMI ÕPPEKAVA

Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi (edaspidi „Kool“) õppekava on kehtestatud Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §17 lg 2, Vabariigi Valitsuse 06.11.2011 määruse nr 1 Põhikooli riiklik õppekava §24 lg 4 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määruse nr 2 gümnaasiumi riiklik õppekava §19 lg 4 alusel direktori 19. oktoobri 2015. a käskkirjaga nr 1-2/2.

ÜLDSÄTTED

Kooli õppekava on kehtestatud ühe tervikdokumendina põhikoolile ja gümnaasiumile ning koosneb järgmistest osadest:

- 1) õppekava üldosast, milles on vajadusel eristatud eraldi põhikooli ja gümnaasiumit;
- 2) ainevaldkondade õppeainete ainekavadest põhikoolile 3. astmele, milles on esitatud õppeainete õpitulemused ja õppesisu kirjeldused klassiti;
- 3) kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavadest gümnaasiumis, mis on esitatud ainevaldkondade kaupa ja valikõppeainete kavadena.

Kooli õppekava on koolis õpingute (õppe- ja kasvatustegevuse) alusdokument, mis on koostatud riiklike õppekavade alusel tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 1, põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikest 1 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 19 lõikest 1, milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames ning milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

Kooli õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, riiklikest õppekavadest, haridus- ja teadusministri 12. oktoobri 2011. a määrusest nr 62 „Õpilasuuringute ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“ § 1 lõikest 3, Rakvere linna arengukavast ja Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõikest 3, Eesti elukestva õppe strateegiast 2020.

Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt. Väljundipõhise õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, so suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või -valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana. Põhikooli lõpuks kujunevad üldpädevused on kirjeldatud põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 ning gümnaasiumi lõpuks kujunevad üldpädevused on kirjeldatud gümnaasiumi riikliku õppekava § 4 lõikes 3. Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.

Väljundipõhises õppes on rõhuasetus õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste omandamisel ja nende hindamisel. Õpilastel lastakse

demonstreerida õpitulemuste omandatust võimalikult erinevates olukordades tulenevalt õpitulemuse väljundverbist ja antakse soorituste kohta tagasisidet tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning andes soovitusi edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpitulemuse omandamist. Kooli õppekavas esitatud õppesisule pühendatakse arvestatav hulk aega, lähenedes õppesisule mitmekesiselt nii, et õpilased õpivad õpitut kasutama erinevates situatsioonides.

Väljundipõhise õppe õpikäsitus väljendub selles, et õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine viisil, et õpilane saavutab õppekavas kavandatud õpitulemused/pädevused.

1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

Väärtused

Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus, kogemus, kohanemisvõime ja sooline võrdõiguslikkus.

Eripära

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemisest, kus edendatakse innovatsiooni ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele kõikides üldpädevustes. RTG on täiskasvanute gümnaasium, kus on nii statsionaarne kui ka mittestatsionaarne õppevorm.

Statsionaarne õpe toimub põhikooli kolmandas kooliastmes hariduslike erivajadustega (HEV) õpilastele.

Mittestatsionaarne õpe toimub gümnaasiumiastmes ja põhikooli kolmandas astmes (7. – 9.kl.) koolikohustusliku ea ületanud õppijatele.

Gümnaasiumiastmes on kolmandik kursustest digikursused, eesmärgiks on koostada kõik kursused digikursustena.

2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Lõpetades kooli on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused

Õppe- ja kasvatus aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 4 lõikes 3 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7, § 9, § 11 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitusel, „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“, sätestatut.

Lõpetades kooli on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused

Õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonnaalaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

Õppijal, kes lõpetab gümnaasiumi, on ainevaldkonnaalased laiaulatuslikud faktilised ja teoreetilised teadmised, kognitiivsed ja praktilised oskused konkreetsetele probleemidele lahenduse leidmiseks ning suutlikkus juhtida ise oma õppimist vastavalt juhtnööridele olukordades, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda.

Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut

Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Gümnaasiumi õppijatele on loodud tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata õpiteed kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes.

Põhikooli õpilasele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine. Gümnaasiumi õppijatele on tagatud tingimused, mis võimaldavad neil leida endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda enda edasine haridustee.

Koolis on loodud põhikooli õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist. Gümnaasiumiõppijad valmistatakse ette toimimiseks loova, mitmekülge, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärgi teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.

Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enese määratlemisele perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Gümnaasiumi õppija, kes on läbinud kooli õppekava, omab iseseisvust, tal on kujunenud oma maailmapilt ning tal on valmisolek elus toime tulla, õpilasel on kujunenud adekvaatne enesehinnang, iseseisva õppimise ja koostööoskus, ta on tuttav edasise haridustee võimalustega ning on teadlik enda võimekusest, õpilasel on välja kujunenud kodanikuoskused, -aktiivsus ja -vastutus.

Õpetuses ning kasvatuses pööratakse erilist tähelepanu eesti keele õppele, kuna tulenevalt põhikooli riikliku õppekava § 3 lõikest 7 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 3 lõikest 5 seisab Eesti kool eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest.

3. ÕPPEKORRALDUS PÕHIKOOLIS

3.1 Tunnijaotusplaan põhikoolis

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus tundides. Põhikooli riiklikus õppekava § 15 lõikes 3 on sätestatud põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arv. Tulenevalt põhikooli riiklikus õppekavas esitatud kohustuslikest nädalatundide arvust ning lubatud vabast tunniressursist, mis jääb kohustusliku ja maksimaalselt lubatu vahele, on koostatud tunnijaotusplaanid statsionaarse õppe ja mittestatsionaarse õppe 7. – 9. klassidele.

Õppeaine	7. klass		8. klass		9. klass	
	MST	ST	MST	ST	MST	ST
Eesti keel	2	2	2	2	2	2
Kirjandus	1	2	1	2	1	2
A-võõrkeel	1	2	1	2	1	2
B-võõrkeel	1	2	1	2	1	2
Matemaatika	4	4	4	4	3	5
Loodusõpetus	2	2				
Geograafia	0,5	1	1	2	1	2
Bioloogia	0,5	1	1	2	1	2
Keemia			1	2	1	2
Füüsika			1	2	1	2
Ajalugu	1	2	1	2	1	2
Inimeseõpetus	1	1	0,5	1		
Ühiskonnaõpetus					1	2
Muusika	0,5	1	0,5	1	0,5	1
Kunst	0,5	1	0,5	1	0,5	1
Tööõp., käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõp.		1		2		2
Kehaline kasvatus		2		2		2
Arvutiõpetus			0,5		1	
Kokku	15	24	16	29	16	31

3.3. Valikainete ja võõrkeelte valik

Valikained põhikoolis on kooli valik.

Valikaineks mittestatsionaarse õppe klassides on arvutiõpetus.

Võõrkeelena õpetatakse inglise keelt ja vene keelt. A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt ja B-võõrkeelena vene keelt.

Kui põhikooli klassi tuleb õpilane, kes on enne õppinud saksa keelt, siis kool tagab talle saksa keele õppe kooliastme lõpuni.

3.2. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade rakendamine

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on ainevaldkonnaülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikaine valikul – valikaine toetab läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna.

Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev.

Lõimingu rakendamine

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil.

3.4. Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused

Hariduslike erivajadustega õpilaste õpe on korraldatud vastavalt põhikooli riikliku õppekava §-s 17 sätestatule.

4. ÕPPEKORRALDUS GÜMNAASIUMIS

4.1. Õpilase õppekoormuse kujundamise põhimõtted

Gümnaasiumis on 58 kohustuslikku kursust kitsa matemaatika korral ning 64 kohustuslikku kursust laia matemaatika korral. Ühe kursuse maht on 35 õppetundi. Õppija minimaalne kursuste maht, mille ta peab läbima gümnaasiumi jooksul, on 72 kursust („Gümnaasiumi riikliku õppekava“ §14).

Lisaks gümnaasiumi riikliku õppekava § 11 lõikes 4 nimetatud valikkursustele võimaldab kool vähemalt 14 kursuse mahus valikkursusi, mis arvestavad kooli omapära ja piirkondlikku eripära.

Pakutavad valikkursused on nii riiklikus õppekavas kirjeldatud valikkursuste hulgast valitud kursused kui ka kooli enda koostatud ja kooli õppekavas kirjeldatud valikkursused.

Sõltuvalt kitsa või laia matemaatika valikust on valikkursuste valiku maht õpilastel erinev, kuid kool tagab õppekorralduse kaudu kõikidele õpilastele vähemalt 72 kursust. Ülemineku tingimused kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale

4.2. Tunnijaotusplaan gümnaasiumis

Tunnijaotusplaan on koostatud gümnaasiumi riikliku õppekava 4. jaos sätestatud nõudeid arvestades. Järgnevalt on kirjeldatud kohustuslikud kursused ja kooli pakutavad valikkursused ning valikõppeainete kirjeldused ning nende mahud kitsa ja laia matemaatika korral.

KURSUSED 10.-12. klassini (lai matemaatika)

	10.klass	11.klass	12.klass
1.	Eesti keel I	Eesti keel III	Eesti keel V
2.	Eesti keel II	Eesti keel IV	Eesti keel VI
3.	Matemaatika I	Matemaatika V	Matemaatika X
4.	Matemaatika II	Matemaatika VI	Matemaatika XI
5.	Matemaatika III	Matemaatika VII	Matemaatika XII
6.	Matemaatika IV	Matemaatika VIII	Matemaatika XIII
7.	Kirjandus I	Matemaatika IX	Matemaatika XIV
8.	Kirjandus II	Kirjandus III	Kirjandus V
9.	Inglise keel I	Kirjandus IV	Inglise keel V
10.	Inglise keel II	Inglise keel III	Inglise keel (Eks. ettev.)
11.	Vene keel I	Inglise keel IV	Vene keel V
12.	Vene keel II	Vene keel III	Vene keel (Eks. ettev.)
13.	Keemia (PK kord.)	Vene keel IV	Geograafia III

14.	Keemia I	Keemia II	Keemia III
15.	Perekonnaõpetus	Füüsika III	Bioloogia III
16.	Bioloogia I	Füüsika IV	Bioloogia IV
17.	Füüsika I	Bioloogia II	Füüsika V
18.	Füüsika II	Geograafia II	Ajalugu V
19.	Muusika I	Ajalugu III	Ajalugu VI
20.	Geograafia I	Ajalugu IV	Ühiskonnaõpetus I
21.	Kunst I	Muusika II	Ühiskonnaõpetus II
22.	Ajalugu I	Kunst II	Muusika III
23.	Ajalugu II	Arvutikursus	Ettevõtluskursus
24.	Õppima õppimine	Uurimistöö alused	Kirjandus VI

KURSUSED 10.-12. klassini (kitsas matemaatika)

	10.klass	11.klass	12.klass
1.	Eesti keel I	Eesti keel III	Eesti keel V
2.	Eesti keel II	Eesti keel IV	Eesti keel VI
3.	Matemaatika I	Matemaatika V	Matemaatika VII
4.	Matemaatika II	Matemaatika IV	Matemaatika VIII
5.	Matemaatika III	Matemaatika VI	Matemaatika IX
6.	Kirjandus I	Kirjandus III	Matemaatika X
7.	Kirjandus II	Kirjandus IV	Matemaatika XI
8.	Inglise keel I	Inglise keel III	Inglise keel V
9.	Inglise keel II	Inglise keel IV	Inglise keel (Eks. ettev.)
10.	Vene keel I	Vene keel III	Vene keel V
11.	Vene keel II	Vene keel IV	Vene keel (Eks. ettev.)
12.	Keemia (PK kord.)	Keemia II	Geograafia III
13.	Keemia I	Füüsika III	Keemia III
14.	Perekonnaõpetus	Füüsika IV	Bioloogia III
15.	Bioloogia I	Bioloogia II	Bioloogia IV
16.	Füüsika I	Geograafia II	Füüsika V
17.	Füüsika II	Ajalugu III	Ajalugu V
18.	Muusika I	Ajalugu IV	Ajalugu VI
19.	Geograafia I	Muusika II	Ühiskonnaõpetus I
20.	Kunst I	Kunst II	Ühiskonnaõpetus II
21.	Ajalugu I	Arvuti kasut.uurimistöös	Muusika III
22.	Ajalugu II	Uurimistöö alused	Ettevõtluskursus
23.	Õppima õppimine	Psühholoogia	Kirjandus V
24.	Kultuurilugu	Majandusõpetus	Kirjandus VI

4.3. Ülemineku tingimused kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale

Kitsa matemaatika järgi õppinud õpilasel on soovi korral võimalik üle minna laiale matemaatikale esimese kuue kursuse jooksul. Laia matemaatika järgi õppinud õpilane saab üle minna kitsale matemaatikale esimese kaheksa kursuse jooksul. Üleminek kitsalt

matemaatikalt laiale ja vastupidi on võimalik erandkorras ka hiljem individuaalse õppekava alusel ja kokkuleppel kooliga.

Klassis, kus on kohustuslikuks tehtud lai matemaatika, kaasneb kitsale matemaatikale üleminekuga individuaalse õppekava taotlemine, kuna õpilane peab tunnijaotusplaanis sätestatud vaikkursustele lisaks läbima kuus täiendavat valikkursust.

Klassis, kus on kohustuslikus tehtud kitsas matemaatika, kaasneb laiale matemaatikale üleminekuga individuaalse õppekava taotlemine, kuna õpilane peab tunnijaotusplaanis sätestatud vaikkursustele lisaks läbima kuus valikkursust vähem.

4.4 Järgmisesse klassi üleviimine ja kokkuvõttev hindamine

Kursusehinne pannakse välja kursuse jooksul saadud hinnete alusel.

Kooliastme kokkuvõttev hinne pannakse aine kursusehinnete alusel, kuid ei pea olema kursusehinnete aritmeetiline keskmine. Kooliastmehinnet ei panda välja, kui õpilasel on 12. klassi kursusi hinnatud hinnetega „1“ või „2“.

Õpilane viiakse üle järgmisesse klassi, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) kõik kursusehinded on positiivsed või „puudulikuks“ (hinne“2“) hinnatud kursusi ei ole 10. klassis rohkem kui kolm ja 11. klassis rohkem kui kaks, kusjuures „puudulikuks“ hinnatud kursusi ei tohi ühes aines olla rohkem kui üks. Kui aines on üks kursus, ei tohi see olla hinnatud hindega „2“.
- 2) kursusehinnete hulgas ei ole hindega „1“ hinnatud kursusi.

4.5. E-õppe korraldus

E-klasside õppetöö toimub Moodle õpikeskkonnas.

EKoolis kajastuvad e-kursuste läbimisel toimuvad kontakttunnid ning jooksvad ja kokkuvõtavad hinded.

4.6. Hariduslike erivajadustega õppijate õppe korraldus

Hariduslike erivajadustega õpilaste õpe on korraldatud vastavalt gümnaasiumi riikliku õppekava §-s 13 sätestatule.

4.7. Õppeainete vahelise lõimingu põhimõtted

Valdkonnasisesed ja õppeainete lõimingu võimalused teiste ainevaldkondadega on kirjeldatud riikliku õppekava ainevaldkonna kavades. Õpetaja arvestab nende võimalustega õppetöö planeerimisel ja läbiviimisel.

5. VARASEMATE ÕPINGUTE JA TÖÖKOGEMUSE ARVESTAMINE (võta)

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine (VÕTA) on protsess, millega pädev asutus kindlastest kriteeriumidest lähtudes hindab taotleja kompetentsust, st tema teadmiste, oskuste ja hoiakute vastavust haridusasutuse vastuvõtutingimustele, õppekava või selle osa(de) õpiväljunditele või kutsestandardi kompetentsusnõuetele. Kui taotleja pädevused nimetatud nõuetele vastavad, arvestatakse neid vastuvõtutingimuste ja õppekava täitmisel või kutse andmisel.

VÕTA eesmärgid:

- 1) väärtustada isiku kompetentsust ning edendada võrdseid võimalusi selle hindamiseks ja tunnustamiseks, sõltumata teadmiste ja oskuste omandamise ajast, kohast ja viisist;
- 2) toetada elukestvat õpet ja mobiilsust haridussüsteemi ja tööturu vahel ning nende sees;
- 3) parandada inimeste, sh sotsiaalselt ebasoodsas olukorras isikute juurdepääsu haridusele, avardada nende võimalusi hariduse omandamiseks ja tööturul konkureerimiseks ning toetada seeläbi nii üksikisiku kui ühiskonna ressurside tõhusamat kasutamist.

Varasemate õpingute tulemuste arvestamine kooli õppekava osana:

- 1) põhikooli kolmandas astmes mittestatsionaarses õppes aastahindeid, veerandihindeid, sooritatud loovtööd, eksamihindeid;
- 2) gümnaasiumis kursusehindeid, sooritatud uurimistööd, riigieksami tulemusi, varem sooritatud mittekohustuslike riigieksamite tulemusi koolieksamina (Vt. „Hindamiskorraldus gümnaasiumiastmes“)

Kutseõppeastuses õpingud pooleli jätnud õpilase klassi kuuluvuse otsustab õppenõukogu.

Varem sooritatud kursuste hinded kantakse üle tuginedes õpilase poolt esitatud hinnete lehele ning lähtuvalt sellest, kas kursuste sisu vastab Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi (RTG) õppekavale. Kursuste sisu vastavus selgitatakse välja sisseastumisel vestluse käigus.

Õpilasel on võimalik üle kanda täiendkoolituses või iseseisvalt õpitut ning töö- ja muudest kogemustest saadud teadmisi, kui ta esitab vastavasisulise taotluse ja tõendusmaterjali (koolitustunnistus, akadeemiline õiend, ametikirjeldus, töökogemuse analüüs, ainekava, iseloomustav hinnang töökohalt, näited tehtud töödest jne) RTG VÕTA komisjonile, kes taotlust hindab. Komisjoni koosseisu määrab kooli direktor. Vajadusel kaasab komisjon hindamisel vastava aine/kursuse õpetaja. Hindamise käigus võidakse nõuda täiendavat tõendusmaterjali või lisäülesannete sooritamist.

Hindamise puhul lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- 1) hinnatakse kogemusest õpitut, mitte (töö)kogemust ennast;
- 2) varem õpitu peab sisuliselt sobima õppekavaga (õpitu peab vastama õppekava õpiväljunditele);
- 3) omandatud teadmised ja oskused peavad sobima selle haridustasemega, millel arvestamist taotletakse;
- 4) terviklikkus: õppija sooritusi vaadatakse teoreetilise ja kogemusliku õppekombinatsioonis.

Hindamisel lähtutakse hindamiskriteeriumitest, millest teavitatakse ka taotlejat. Kui hindamiskriteeriumiks on, et õppija analüüsib oma varasemast töökogemusest õpitut, siis kirjatöö, mille käigus õppija vaid kirjeldab, mida ta tegi, aga mitte seda, mida ta töö käigus õppis, ei sobi. Keskne põhimõte varasemate õpingute ja töökogemuse hindamisel on, et taotlust ei saa arvestada mitte kogemuse, vaid kogemusest õppimise järgi. Iga otsuse (nii negatiivse kui positiivse) korral on taotlejal õigus saada tagasisidet ja infot otsuse kohta. Hindajal on kohustus tehtud otsust põhjendada.

Varasemate õpingute ja töökogemuse tulemuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

- 1) tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud väga kaua aega tagasi (enne 2002. aastal kehtima hakanud õppekava), siis võidakse seda pidada aegunuks. Sellisel juhul võib tekkida vajadus hinnata, millisel tasemel on omandatu säilinud;
- 2) sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
- 3) teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega – gümnaasiumiastmel ei arvestata neid õpinguid, mis on läbitud põhikooli tasemel;
- 4) topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisenä.

6. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISEKS JA ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED

Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused:

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused

- 1) Koolisisesed õppepäevad
- 2) Õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid
- 3) Üks kord veerandis toimuvad õpetajate eestvedamisel õppekäigud, mis toetavad ainevaldkonnaüleste pädevuste kujunemist

Ülekoolilised ühistegevused (projektid)

- 1) Traditsioonilised ülekoolilised üritused, mis on mis toimuvad igal õppeaastal
- 2) Erinevate tähtpäevaga seotud üritused (aktused, õpetajate päeva tähistamisega seotud üritused, jms)
- 3) Õpetajate vaheline mentorprogramm (IKT-vahendite kasutamine tunnis ja õppematerjalide ettevalmistamisel, e-kursuste loomisel, jms)
- 4) Õpilaste vaheline mentorprogramm

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised ühistegevused (projektid) kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis kooskõlas haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-ga 4.

Ühistegevuste kavandamist, läbiviimist ja tulemuslikkuse hindamist korraldab ja koordineerib huvijuht. Kavandatavad ühistegevused toetavad üldpädevuste kujunemist. Kõikidel ühistegevustel on kindlaks määratud juht (projektijuht), kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda ühistegevuse eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Peale ühistegevuse toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

7. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI

Üldiseid teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“. Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevat üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

III kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
- 2) oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- 3) oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerumisel abi endast noorematele;
- 4) teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- 5) oskab kustutada väikeseid tulekoldeid, (sh lõke, süttinud rasv pannil jne);
- 6) teab lõhkekehade kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- 7) oskab ohtlike ainete kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest;
- 8) oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- 9) oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
- 10) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- 11) teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
- 12) oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- 13) kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- 14) mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile);
- 15) on teadlik ohutusalaestest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- 16) oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutusalaest olukorda teiste riikidega.

III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 2) ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusosalased õppused.

Gümnaasiumi lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab ohutust, on teadlik riskikäitumise tagajärgedest;
- 2) oskab hinnata ohuteguri suurust, teadvustab õnnetuse ahelreaktsiooni võimalikkuse;
- 3) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid;
- 4) mõistab ohtlike ainete tähistuse põhimõtteid;
- 5) oskab tulekahju korral tegutseda, teisi aidata ja juhendada, anda esmaabi tulekahjus kannatanule;
- 6) teab, et pidurdus- ja peatumisteedekonna pikkus sõltub sõiduki kiirusest, tee – ja ilmastikuoludest (vihm, lumi, jää);
- 7) oskab abistada ja anda esmaabi uppumisohtu sattunud inimesele;
- 8) tunneb liikluseeskirja nõudeid jalakäijale ja juhile;
- 9) on seaduskuulekas ning tal (gümnaasiumi lõpetajal) on oskused, mis toetavad tema enda ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäijana, sõitjana kui ka juhina;
- 10) oskab leida ja omab ülevaadet ohutusosalastest kampaaniatest, oskab tuua võrdlusi teiste riikidega;
- 11) oskab koostada riskianalüüsi silmas pidades kooliümbruse (liiklus)keskkonda, teeb ettepanekuid ohutuse suurendamiseks.

Gümnaasiumi kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õigete ohutust tagavate hoiakute kujundamine, mis loob eelduse ohutu käitumise väärtustamisele;
- 2) gümnaasiumis ohutusosalane õpetus laiendab ja süvendab põhikoolis omandatud ohutusosalaseid hoiakuid, teadmisi, oskusi ja vilumusi.

Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning maanteeameti veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ §-s 5 lõigetes 3 kuni 5 on sätestatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:

- 1) Kolmandas astmes (7.–9. klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine;

- 2) Gümnaasiumis (10.–12. klass) on liikluskasvatuse sisuks liiklusohutust tagavate hoiakute arendamine ja käitumise mõjutamine, millega laiendatakse ja süvendatakse põhikoolis omandatud liiklusohutusosalaseid teadmisi, oskusi, vilumusi ja hoiakuid.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 3 kohaselt peavad olema kooli õppekavas määratud kooliastmeti liikluskasvatuse teemad, mis tulenevad riiklike õppekavade läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning § 6 lõike 4 kohaselt tuleb kooli õppekavas määrata ka liikluskasvatuse teema käsitlemise ulatus.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1
Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1
Kokku:	2

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 5 kohaselt kavandatakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides määratakse õpetajate poolt õppetegevust kavandades. Lõike 6 kohaselt kavandatakse väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused kooli üldtööplaanis, mille läbiviimise eest vastutab kooli juhtkond.

Ainetundides käsitletavat liikluskasvatuse teemade käsitlemise ulatus ei kajastu käesolevas õppekavas esitatud liikluskasvatuse teemade mahus.

8. LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD

Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Loovtöö on õpilase kavandatud, teostatud ja esitletud tööd, mis on teostatud juhendamisel. Loovtööna ei esitata ainekava raames ettenähtud tööd. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

Kooli poolt valitud läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv loovtöö temaatika on järgmine:

- 1) Kultuur meie ümber – eelkõige on seotud läbiva teemaga „Kultuuriline identiteet“, kuid võimaldab laialdast õppeainete vahelist lõimingut;
- 2) Meedia, disain, kunst, arhitektuur - temaatika võimaldab laialdast õppeainete vahelist lõimingut, kuid samuti võib lähtuda erinevatest läbivatest teemadest.

Täpsema teemavaliku teeb õpilane kooli valitud loovtöö temaatika hulgast koostöös juhendajaga.

Loovtöö tähendab uurimust, projekti, kunstitööd või muud taolist, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist/süsteemiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitöö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist avalikult.

Loovtööna ei piisa ainuüksi loodu esitamisest vaid sellele tuleb lisada kirjaliku tööna vajalikud selgitused. Kirjalik selgitus avab loovtöö tausta, esitab eesmärgid ning kirjeldab tööprotsessi ja tulemust.

Loovtöö on koolis korraldatud selliselt, et direktori käskkirjaga moodustatakse loovtööd korraldav töörühm, kes koostab loovtööde kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendi. Samuti korraldab töörühm loovtööde tagasisidestamist kujundava hindamise kontekstis. Õpilane valib temaatika, milles ta planeerib loovtööd. Selles etapis on õpilase esmane abistaja klassijuhataja. Seejärel määratakse õpilasele, arvestades üldjuhul tema soovidega, juhendaja. Koostöös juhendajaga tehakse täpsem teemavalik. Loovtöö teema peab lähtuma juhendaja kompetentsusest.

Loovtöö teostab õpilane juhendatud õppeprotsessis. Juhendaja tutvustab õpilasele loovtöö kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendit ning annab õpilasele vajaliku õppematerjali valitud teema kohta. Õpilane tutvub vastavasisulise kirjanduse ja varasemate loovtöödega, sõnastab koostöös juhendajaga idee, koostab loovtöö kavandi, koostab tegevuskava idee/ülesande lahendamiseks, teostab idee ja vormistab selle.

Tulemus vormistatakse viisil, mis võimaldab selle esitlemist teistele. Juhendaja annab loovtööle, enne selle esitamist heakskiidu. Loovtöö tulemus salvestatakse viisil, mis võimaldab neid säilitada digitaalselt.

Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on: esitanud loovtöö kavandi, milles esitatakse töö idee ja pealkiri, ülesanded ja tegevused, mis töö sooritamiseks on vaja teha; valminud loovtöö; esitlenud oma loovtööd teistele.

Loovtööde hindamine toimub kujundava hindamise kontekstis. Õpilase loovtööd ei hinnata numbriliselt, vaid talle antakse sõnalist tagasisidet loovtöö teostamise protsessi ja tulemuste kohta.

Loovtööde kaitsmine toimub maikuu esimeses pooles.

9. ÕPPE- JA KASVATUSE KORRALDUS ÕPILASUURIMUSE JA PRAKTILISE TÖÖ ETTEVALMISTAMISEL

Õpilasuurimusi ja praktilisi töid saab ette valmistada kõikides gümnaasiumi riiklikus õppekavas esitatud teemavaldkondades.

Õpilasuurimuse ja praktilise töö protsessi koordineerib koolis direktori poolt määratud koordinaator.

Lisaks õpilasuurimuse või praktilise töö juhendajale abistavad õpilast ka teised kooli töötajad. Näiteks teatud liiki sotsiaalteaduslike tööde puhul, võib õpilasuurimus või praktiline töö eeldada matemaatika õpetaja abi statistilise andmeanalüüsi läbiviimisel. Resümee koostamine eeldab võõrkeeleõpetajate panust.

Õpilastel on lubatud kasutada ka kooliväliseid konsultante. Näiteks ajalooalaste tööde puhul, ajalooallikate või arhivaalide autentsuse paremaks mõistmiseks, võib olla vajadus küsida abi arhivaalilt.

Õpilasuurimist võib juhendada ka isik, kes ei ole kooli töötaja. Sel juhul määratakse õpilasele koolipoolne juhendaja, kes jälgib, et õpilane peaks kinni ajakavast ja järgiks töö ülesehitusele ja vormistamisele esitatud nõudeid.

Õpilasuurimus ja praktiline töö on koolis korraldatud vastavalt ja kooskõlas haridus- ja teadusministri 12. oktoobri 2011. a määrusega nr 62 „Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“.

Töö valik gümnaasiumi lõpetamise tingimusena peab tulenema õppekava õpieesmärkidest.

Töö valikul tuleb õpilasel koostöös juhendajaga hästi läbi mõelda, mis funktsiooni õpilasuurimus või praktiline töö täidab. Õpilasuurimus või praktiline töö on defineeritud haridus- ja teadusministri 12. oktoobri 2011. a määruses nr 62 „Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“. Õpilasuurimuse ja praktilise töö eesmärgiks on õpilase loova eneseväljenduse, koostöö ja iseseisvalt töötamise oskuse arendamine ning järgmiste oskuste omandamine:

- 1) uuritava probleemi või loodava praktilise töö kohta taustinformatsiooni ja andmete kogumise ja analüüsimise oskus;
- 2) teoreetiliste teadmiste praktilise rakendamise oskus;
- 3) töö eesmärgi ja probleemile vastavate uurimisküsimuste sõnastamise ning sobiva meetodi ja analüüsivahendite valimise ja rakendamise oskus;
- 4) tegevuse ajalise kavandamise ja kavandatu järgimise oskus;
- 5) teadusteksti koostamise (eelkõige õpilasuurimuse puhul) oskus;
- 6) oma tegevuse ja töö analüüsimise oskus;
- 7) töö korrektse vormistamise oskus;

- 8) kokkuvõtte ja resümees koostamise oskus;
- 9) töö kaitsmise oskus.

Seega teenib õpilasuuring või praktiline töö teatud eesmärged, mida ei tohiks õpilasuuringust või praktilist tööd kavandades ja teostades ära unustada.

Töö kohta saab õpilane tagasisidet töö käigus juhendajalt ning peale töö esitamist ja kaitsmist vastavalt õpiväljunditele ning nende saavutatusele.

Tulenevalt gümnaasiumi riikliku õppekava § 11 lõikest 3¹, arvatakse õpilase minimaalse kohustusliku õppekoormuse hulka valikkursusena õpilasuuringust või praktilise töö maht, milleks on koolis määratud 70 õppetundi (2 kursust).

Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 31 lõikest 6 tuleb gümnaasiumi lõpetamiseks õpilasuuringust või praktiline töö sooritada rahuldavalt.

10. HINDAMISE KORRALDUS PÕHIKOOLIS

10.1. Tulemuse hindamine hindegaga „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”.

10.2. Järelevastamise ja järeltööde sooritamine

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata (x), antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

Järelevastamine ja järeltööde sooritamine toimub õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel. Õpetajal puudub volitusnorm sättida ajalisi piirangid õpilase soovile järele vastata või sooritada järeltööd. Samuti puudub õpetajal volitusnorm õpilaste hindamisel arvestada asjaoluga, et hinne on saadud järelevastamise või järeltöö kaudu. Järelevastamine ja järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelevastamise või järeltöö käigus saadud hinne on eelmisest tulemusest parem. Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse suunas.

10.3. Kokkuvõtva hindamise sagedus

Statsionaarse õppevormi põhikooli kolmandas astmes hinnatakse kokkuvõtvalt iga õppeveerandi lõpus.

Mittestatsionaarse õppevormi põhikooli kolmandas astmes hinnatakse kokkuvõtvalt poolaastahinnetega. Eesti keeles ja matemaatikas, kus nädala tundide arv on suurem, hinnatakse kokkuvõtvalt iga õppeveerandi lõpus.

10.4. Kasutatav hindedüsteem

Koolis kasutatakse viiepallist hindedüsteemi gümnaasiumi riikliku õppekava §-s 17 kirjeldatud tähenduses:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad

õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus. Hindega „3D“ ehk „diferentseeritud rahuldav“ hinnatakse õpilase vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika teatud perioodi või teema õpitulemusi, mille saavutamiseks on vajalik rakendada õpilase võimetele sobivat ning arengut toetavat individuaalset õppekava ja tugimeetmeid;

- 4) hindega „2“ ehk „puudulik“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) hindega „1“ ehk „nõrk“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
- 6) hinne „x“ ehk „tegemata töö“.
- 7) hinne „A“ ehk „arvestatud“ .
- 8) hinne „MA“ ehk „mitte arvestatud“.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5“ hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4“ 75 – 89%, hindega „3“ 50 – 74%, hindega „3D“ 35-49%, hindega „2“ 20 – 49%, hindega „1“ 0 – 19%, hindega „x“ 0%, hindega „A“ $\geq 50\%$ ning hindega „MA“ $< 50\%$.

10.5. Põhikooli õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta õpilasele ja vanemale kirjaliku tagasiside andmine

Nõuded põhikooli õpilase käitumisele on esitatud kodukorras.

Käitumise (hoolsuse) kohta toimub tagasisidestamine. Selleks, et anda õpilasele tagasisidet tema käitumise (hoolsuse) kohta kirjeldatakse oodatava käitumise (hoolsuse) komponendid. Kõrgeim tase on see, kuhu suunas peaks õpilase käitumine (hoolsus) pürgima ning madalaimal tasemel on esitatud kirjeldus, mis väljendab käitumist (hoolsust), mis on talutav ning mis ei too kaasa käitumise (hoolsuse) korrigeerimise kohest vajadust.

Käitumise kohta antakse kirjalikku tagasisidet õpilasele ja ka vanemale käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas. Käitumise (hoolsuse) kohta esitatakse informatsioon lähtudes oodatava käitumise kirjeldustest. Tagasisides kirjeldatakse õpilase käitumise (hoolsuse) tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning ettepanekuid edaspidiseks tegevuseks, mis toatavad õpilase käitumise (hoolsuse) kujunemist.

Käitumisest (hoolsusest) teavitamisel lähtub kool haldusmenetluse seaduses § 25 - § 32 sätestatust. Õpilast ja tema vanemat teavitab kool käitumisest (hoolsusest) elektroonilise õppeinfosüsteemi (eKooli) vahendusel.

11. HINDAMISE KORRALDUS GÜMNAASIUMIS

11.1. Tulemuse hindamine hindega „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk“.

11.2. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

Järelevastamine ja järeltööde sooritamise toimub õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel. Õpetajal puudub volitusnorm õpilaste hindamisel arvestada asjaoluga, et hinne on saadud järelevastamise või järeltöö kaudu. Järelevastamine ja järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelevastamise või järeltöö käigus saadud hinne on eelmisest tulemusest parem. Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse suunas.

11.3. Hindamise korraldus õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamisel, sealhulgas retsenseerimisel ja kaitsmisel

Õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamine toimub kooskõlas haridus- ja teadusministri 12. oktoobri 2011. a määrusega nr 62 „Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“.

Õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamisel kasutatakse väljundipõhist hindamist arvestades hindamiskriteeriumidega. Hindamiskriteeriumid esitatakse uurimistöö juhendis. Gümnaasiumi riikliku õppekava lisa 13 punkti 1.2 kohaselt koostatakse koolis õppeasutusesisene uurimistööde juhend, kus on fikseeritud uurimistöö struktuur, viitamise ja vormistamise nõuded ning esile toodud juhendaja ja retsensendi roll ning hindamise põhimõtted.

11.4. Kasutatav hindedüsteem

Koolis kasutatakse viieballist hindedüsteemi gümnaasiumi riikliku õppekava §-s 17 kirjeldatud tähenduses:

- 1) hindega „5“ ehk „väga hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindega „4“ ehk „hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika

õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu;
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi;
- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi ja areng puudub.
- 6) hinne „x” ehk „tegemata töö”.
- 7) hinne „A” ehk „arvestatud” .
- 8) hinne „MA” ehk „mitte arvestatud”.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75 – 89%, hindegaga „3” 50 – 74%, hindegaga „2” 20 – 49% , hindegaga „1” 0 – 19%, hindegaga „x “ 0%, hindegaga „A “ $\geq$ 50% ning hindegaga „MA “ $<$ 50%.

Kool kasutab gümnaasiumis valikkursuste „Kultuurilugu” ja „Õppima õppimine” hindamisel hinnanguid „arvestatud” ja „mittearvestatud”, neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.

11.5. Enne 2014.a sooritatud riigieksami arvestamine koolieksamina (välja arvatud eesti keel, matemaatika ja võõrkeeled)

Riigieksami ülekanne koolieksamiks toimub järgmiselt:

100% - 80%	hinne „5”
79% - 55%	hinne „4”
54% - 20%	hinne „3”
19% - 0%	hinne „2”

Õpilasel tuleb esitada koolile riigieksami tunnistuse koopia.

12. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPELORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis. Meie koolis on ka haridusliku erivajadustega õpilastele eraldi klassid põhikooli kolmandas astmes statsionaarses õppevormis.

Direktor on määranud haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineeri (edaspidi „Kordineeri“), kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ja õpetajate vahel ning andekate õpilaste korral kaasatakse koostöösse ka andeka õpilase juhendaja.

Kordineeri toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

Direktori või kordineeri otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 48 sätestatud järgmisi meetmeid, mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud nõustamiskomisjoni soovitus:

- 1) tugispetsialisti teenus,
- 2) individuaalse õppekava rakendamine.

Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.

Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitused.

Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab kordineeri koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni

poole pöördumise soovitamise.

Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.

Põhikooli riiklikus õppekavas § 17 sätestatud tingimustel ja korras kohaldatakse hariduslike erivajadustega õpilastele põhikooli riiklikus õppekavas § 17 lubatud erisusi:

- 1) Kui põhikooli klassis õpib välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel;
- 2) Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava.

12.1. Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused

Individuaalse õppekava määramisel ja koostamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 18 sätestatust, põhikooli riiklikus õppekavas § 17 lõikes 4 ja § 22 lõikes 7 sätestatust ning gümnaasiumi riiklikus õppekavas § 13 sätestatust. Muu tugisüsteem määratakse õpilasele põhikooli riiklikus õppekavas § 22 lõikes 7 sätestatud tingimustel.

Individuaalse õppekava rakendamine tugimeetmena põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõikes 3 sätestatud tähenduses toimub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõigetes 1 kuni 9 ja § 12 lõikes 1 sätestatud tingimustel ja korras.

Õpilane viiakse individuaalsele õppekavale üle Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 28 punkti 6 alusel, mille kohaselt individuaalsele õppekavale üleviimine vormistatakse direktori käskkirjaga. Haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 6 lõike 2 kohaselt märgitakse õpilasraamatu õpilase leheküljele andmed individuaalse õppekava rakendamise kohta. Haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse nr 52 § 12 lõike 7 kohaselt individuaalse õppekava alusel õppiv õpilane kantakse klassipäeviku üldnimekirja vastava märkega.

13. GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE KORRALDUS

Gümnaasiumi lõpetamine toimub põhikooli ja gümnaasiumiseaduses § 31 ning gümnaasiumi riiklikus õppekavas § 18 sätestatud tingimustel ja korras.

14. KARJÄÄRIÕPPE JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE

Karjääriõpe toimub koolis läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu õpetajate kavandatud õppeprotsessi käigus. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärged arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projekti- ja kutsepäevade, õppekäikude jms raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.

Karjääriinfot edastab ning õpilasi nõustab huvijuht. Tulenevalt huvijuhi pädevusest, vastavalt Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2000. a määrusele „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 24 on huvijuht abiks õpilastele, et:

- 1) toetada nende osalemist erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelises suhtluses;
- 2) olla õpilase usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;
- 3) vahendada õpilastele vajalikku informatsiooni vabaajategevuse ja kutsesuunitluse alal;
- 4) toetada õpilasi eluaegse õppe põhimõtte väärtustamisel.

Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta. Karjääriõpet toetab veebilehekülg aadressil – www.rajaleidja.ee.

Nõustamine toimub eelneval kokkuleppel huvijuhiga.

Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse:

- 1) ainetundides läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
- 2) valikkursuste kaudu (majandus- ja ettevõtlusõpe, tehnoloogia jne);
- 3) ürituste kaudu (töövarjupäev);
- 4) edasiõppimist tutvustavate õppepäevade kaudu nii koolis kui väljapool kooli;
- 5) arenguveestlustel.

Koolis korraldatakse õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagatakse õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavus.

15. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

Teavitamisel juhindutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 55 sätestatust. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud kordade kohaselt. Teavitamisel järgitakse avaliku teabe seaduses ning haldusmenetluse seaduses teavitamise kohta sätestatut.

Koolis klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Koolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Koolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

Õpilasel võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

16. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERMISE PÕHIMÕTTED

Väljundipõhisel õppel põhinev lähenemine õpetajate koostööle ja töö planeerimisele võimaldab tõsta õpetamise kvaliteeti ning õpilaste poolt saavutatud õpitulemuste taset, vähendada andekamate (rohkem akadeemiliste kalduvustega) ja passiivsemate (kes ei sea endale õppeprotsessis erilisi eesmärke) õppijate õpitulemustes vahet. Kõige üldisemalt võib õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid kirjeldada alljärgnevalt:

- 1) kohe õppimise alguses pannakse kõigile arusaadavalt paika oodatavad õppimise tulemused;
- 2) õppeprotsess kujundatakse selliselt, mis võimaldab kõige parimal viisil õppimise tulemused saavutada;
- 3) hindamine võimaldab aru saada, kuidas see õnnestus.

Selleks, et kirjeldatud põhimõtted toimiksid tulemuslikult, tuleb väljundipõhist õpet käsitleda tervikliku süsteemina.

Väljundipõhise õppe olulisemaks tunnuseks on õppekavas toodud õpitulemuste, õpitulemuse saavutamiseks valitud õppemeetodite ja õpitulemuste saavutamise hindamiseks kasutatava hindamismeetodi (hindamisülesande) sidusus. Sidusus luuakse õpiväljundis esitatud väljundverbi kaudu. Sisuliselt see tähendab, et nii õppemeetod kui hindamismeetod (hindamisülesanne) peab tulenema õpiväljundis ehk õpitulemuses toodud väljundverbist. Sidususe loomine õpitulemuse, õppemeetodi ja hindamismeetodi (hindamisülesande) vahel on õppeprotsessi ülesehitamise õpetaja üks põhiülesanne oma töö planeerimisel.

Väljundipõhises õppes toimub õpetaja töö planeerimine alljärgnevalt:

- 1) esmalt määratletakse õpitulemused, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada;
- 2) seejärel õpitulemused seostatakse üldpädevustega, läbivate teemadega ning leitakse lõimingu võimalused;
- 3) järgnevalt kavandatakse õpitulemustes sisalduvatest väljundverbidest tulenevalt hindamine (hindamismeetodid ja -kriteeriumid) ning
- 4) lõpuks valitakse lähtuvalt õpitulemustest ja hindamismeetoditest tulenevalt õpetamismeetodid.

Rõhutada tuleb asjaolu, et õpetamise aluseks ei ole õppesisu, vaid õpitulemused. Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Väljundipõhises õppes käsitletakse õppijat õppeprotsessis aktiivse osalejana. Eelduseks, et ta saaks seda olla, on vajalik, et õppija omaks õppeprotsessi toimumise kohta adekvaatset informatsiooni. Kõige olulisem sellest on kindlasti enne õppimist asjakohase teabe omamine hindamisest – st, kuidas toimub õppimise lõpus kokkuvõttev hindamine, millised

on hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 lõikele 3, peab õpetaja töö planeerimise väljundina õppeveerandi või kursuse alguses õpilasi teavitama õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest. Õpilane peab teadma, mida ja millal ja kuidas hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Vastav informatsioon tuleb õpilastele edastada eKooli kaudu.

Hindamismeetodi puhul on tegemist teadmiste ja oskuste tõendamise viisiga. Hindamismeetodi valikul lähtuda õpitulemustes sisalduvatest väljundverbidest. Hindamismeetodi juurde määratletakse hindamiskriteeriumid. Hindamiskriteeriumid ehk hindamisjuhised kirjeldavad hindamismeetoditega tõendatavate õpitulemuste oodatavat taset ning ulatust. Hindamiskriteeriumid on sõnastatud õpitulemuste alusel, kuid oluliselt suurema detailsusega. Hindamiskriteeriumid on detailsed kirjeldused selle kohta, milliseid teadmisi, oskusi, hoiakuid mis tasemel, millise aja jooksul, mis tingimustel ja mahus peab õpilane konkreetse hindamismeetodi kaudu näitama. Oluline on siiski silmas pidada, et hindamise kohta käiva informatsiooni edastamisel tuleb õpetajal järgida alljärgnevat reegleid:

- 1) informatsioon peab olema ühemõtteliselt arusaadav – kõik kes seda loevad, saavad sellest ühtemoodi aru;
- 2) informatsioon peab olema ammendav – edastatav informatsioon ei tekita lisaküsimusi;
- 3) informatsioon ei tohi olla eksitav – hindamisel ei tohi selguda mingid aspektid, mis varem ei olnud teada;
- 4) informatsioon jõuab ka õppijatele kohale – tähtis ei ole mitte see, et vajalik informatsioon on edastatud, vaid, et on tagatud vajaliku informatsiooni jõudmine õppijani.

17. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Kooli õppekava muutmise algatamine

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Direktor otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise direktor.

Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

Kui direktor on otsustanud kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajaduse, siis kutsub direktor kokku töörühma, lähtudes põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikes 3 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 19 lõikes 3 esitatud sättest, kes valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kooli õppekava muudatused vormistatakse kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele

Direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne selle kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub direktor kooli asjaajamiskorras sätestatud korrast.

Direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

Kooli õppekava kehtestamine

Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 on kooli õppekava kehtestajaks direktor. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 71 lõikega, toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga.

Kui direktor jätab kooli õppekava või selle muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

Kooli õppekava muudatuste avalikustamine

Kool avalikustab, tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.